

Adàgio

Ricard Calvo i Duran

A

Lorca, a la vora del riu Sangonera, el 14 de novembre de 1927 neix en una família camperola un vailet que ben aviat agafa el bastó del seu pare i fa veure que toca la guitarra, la qual cosa diverteix els seus germanets. El seu pare, però, es pren seriosament la facècia i, tot just el dia que el marrec compleix cinc anys, li regala la seva primera guitarra i el matricula en una modesta escola de música de Múrcia, a la qual el duu diàriament en burro per tal que li ensenyin solfeig i l'iniciïn a tocar la guitarra. En acabar la guerra civil la família es trasllada a València i el noiet ingressa a la vegada a l'institut i al conservatori de la ciutat del riu Túria; en aquesta darrera institució cursa guitarra, composició i harmonia amb els mestres Vicent Asensio i Rafael Balaquer.

Mentrestant, l'11 de desembre de 1940 s'estrena a Madrid una composició musical obra d'un jove invident, Joaquín Rodrigo, constituint un veritable esdeveniment atès que la tècnica extraordinària de l'autor ha resolt de manera quasi màgica el problema d'utilitzar conjuntament l'orquestra i la guitarra. El segon temps, adàgio, consta de cinc compartiments, però amb una sola unitat temàtica. Aquest temps s'obre amb uns arpegiats de la guitarra sobre els quals s'enlaira la veu planyívola i melangiosa d'un corn anglès; la pròpia guitarra respon tot repetint la mateixa melodia amb fórmules melismàtiques. La segona aparició de la frase –tercer compartiment del temps– és encomanada a la guitarra a “solo”, que l'exposa en la subdominant Mi; la tercera reparició en Fa dominant s'encomana al “tutti”, i després esclata una llarga cadència, tot acabant el temps en un “pianissimo” sobre Si major. Aquest adàgio s'incorpora a la música universal en infinites interpretacions i enregistraments, el millor i més conegut dels quals serà degut al nostre jove murcià, que sap arrencar al seu instrument els frescos sons dels jocs d'aigua del riu Tajo, doncs ja haureu endevinat que estem parlant del “Concierto de Aranjuez”.

La guitarra i els escacs tenen en comú la concentració, la precisió, el càlcul matemàtic, la intuïció i l'estudi més exigent. Els escacs tempten el nostre jove guitarrista i són l'única cosa que li fa dubtar quin camí ha de seguir. És el malaguanyat Ataulfo Argenta, el més universal dels nostres directors, qui el treu del dubte l'any 1947 –quan en el noi de Lorca fa vint anys– en endur-se'l de gira per Suïssa, Itàlia, Alemanya i França, i, el 1949, encomanar-li la part solista del “Concierto” i fer-lo debutar amb l'Orquestra Nacional d'Espanya. El seu nom, Narciso Yepes, ja és un valor reconegut arreu i, a partir d'ara, Europa, Japó, Estats Units, i l'Amèrica del Sud seran els seus auditoris més devots.

El 1950 s'instal·la a París, on, escoltant la remor de les aigües del Sena, analitza, compon i transcriu per a guitarra les antigues tabulatures, enregistra la banda sonora de “Jocs prohibits” (1952) de René Clément, es casa als 30 anys amb Marysia Szummakowska, i fa música d'una altra pel·lícula, “La filla dels ulls d'or” (1961). Aquesta intervenció en el cinema situa el seu nom al costat dels d'Andrés Segovia, Alirio Díaz i Joaquín Rodrigo entre altres virtuoses i compositors per a un instrument que ell revoluciona en afegir-li quatre cordes més.

Yepes presenta el 1965 la seva guitarra de deu cordes, que ell diu que no ha inventat pas sinó que l'ha rescatada del passat: a més d'oferir major sonoritat, permet d'interpretar obres renaixentistes i barroques sense necessitat de transcripció prèvia. Diu que si ha fet una guitarra grossa ha estat per fer gran la guitarra. La guitarra, el més popular dels instruments, ha de lluitar per entrar a les sales de concert, per guanyar-se la seva carta de ciutadania en els cenacles apol·linis, per trencar concepcions aristocràtiques de l'art...

Però la guitarra forma part indispensable de la base social del flamenc i del blues, d'aquelles formulacions musicals que no s'aprenen als conservatoris sinó més aviat jugant a tocar la guitarra amb el bastó del pare, enmig dels gitans riallers del carrer de la Cera i de negrets

• C. de Montserrat, 10 • 08201 SABADELL •
• Tel. 727 54 16 •

TALLER O B E R T

Maite Batalla
Graduada en Arts Plàstiques

ESCOLA-TALLER DE DIBUIX I PINTURA
Baronia, 12 Tel. 717 83 83 08202 SABADELL (Barcelona)

Passeig de la Plaça Major, 48 • SABADELL
Tel. 726 78 33 (4 línies)
TERRASSA • BARCELONA
HOSPITALET • TARRAGONA

trapelles de la Nova Orleans o de la quitxalla de l'horta murciana. És a partir d'aquesta imbricació de la guitarra amb la música clàssica i amb la música popular que la influència de Yepes es fa sentir en homes tan diferents –per edat, estil i camp de procedència– com Laurindo Almeida, Eric Clapton, John McLaughlin, Paco de Lucía i Manolo Sanlúcar.

Membre de la Reial Acadèmia Alfons X el Savi, de Múrcia, des de 1977; Medalla de les Belles Arts, el 1984; Premi Nacional de Música, el 1986; membre de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Ferran, des de 1988; Medalla d'or de Lorca, 1989, diu ell mateix que ha estat profeta a la seva terra, de la qual ha rebut sempre el millor tracte i els majors honors. Encara que per malaltia es retira el 1993, el darrer concert l'ofereix al Palau de Festivals de Santander l'1 de març de l'any passat, i ens deixa els seus fills, l'Ana, coreògrafa, i l'Ignacio, intèrpret de

flauta i director d'orquestra. Ell ha marxat, a les 9 del matí del 3 de maig d'enguany, als 69 anys, des de l'hospital Morales Meseguer de Múrcia, cap a un altre auditori, on hores d'ara ja es deu haver trobat amb el seu amic, el mestre Aulfo Argenta, qui, de ben segur deu tenir a punt una orquestra d'àngels músics: quin meravellós adàgio deuen fer allà dalt... Si un dia hi arribo ja els sentiré, però, mentrestant, em faig una pregunta: Quin instrument deu tocar el Narciso: la guitarra de deu cordes o el bastó del Pare?

Les cendres del músic Yepes han estat escampades al monestir cistercenc de Buena-fuente del Fiscal, a la província de Guadalajara. Ha estat un home bo, i tan polit i senzill que no ha volgut pas tomba.

